

УДК 658:338.124.4

МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

І.А. Маркіна, доктор економічних наук.

Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка.

О.С. Синякова, доцент.

**Південнослов'янський навчально-науковий інститут Національного
університету ім. В.О. Сухомлинського.**

© Маркіна І.А., 2013.

© Синякова О.С., 2013.

Стаття отримана редакцією 06.03.2013 р.

Вступ. У ХХІ сторіччі все більш актуальним стає питання щодо використання на підприємствах програмного забезпечення, незалежно від сфери та виду діяльності суб'єкта господарювання.

Як визнають деякі вчені, ухвалення управлінських рішень в умовах постійно змінного, динамічного середовища вимагає не тільки аналізу, оцінки і прогнозування внутрішнього розвитку підприємства, але й забезпечення відповідності між внутрішнім мікросередовищем, зовнішнім макросередовищем і результатами фінансово-господарської діяльності підприємства, що в свою чергу висуває високі вимоги до інформаційного забезпечення управління підприємством. При написанні програмного забезпечення головне питання полягає в тому, як краще його створити, щоб максимізувати якість. Якість може бути досягнута, якщо програмне забезпечення буде відповідати стабільності, швидкості, зручності, читабельності, розміру, вартості, безпеці, а також таким менш вимірним якостям, як лаконічність і задоволення клієнтів.

У сучасних умовах актуальною проблемою є визначення підходів до створення високоякісного програмного забезпечення, що охоплює принципи розроблення програмного забезпечення, а також такі більш конкретні питання, як оптимальний розмір команди, процесу, часу, швидкості, алгоритму обчислень, супроводу тощо.

Підвищення досягнутих Україною за останні роки результатів в економічному й соціальному розвитку, завоювання місця повноправного партнера у світовій економічній системі значно залежать від масштабів ефективного використання сучасних інформаційних технологій в усіх сферах суспільної діяльності, а також їх ролі у підвищенні ефективності суспільної праці. Зокрема, впровадження інформаційних технологій у систему антикризового управління надзвичайно важливе для стабільної роботи сучасного підприємства.

Усе це зумовило актуальність проведеного дослідження та його зв'язок з практикою інформаційно-комунікаційного менеджменту в системі управління сучасним вітчизняним підприємством.

Огляд останніх джерел і публікацій свідчить про необхідність систематизації інформаційно-комунікаційних аспектів процесу управління та використання їх в антикризовому управлінні підприємством, що дасть можливість забезпечити розвиток сучасних вітчизняних підприємств у жорсткому конкурентному середовищі.

Дослідженню сучасного стану програмного забезпечення антикризового управління на підприємствах присвячені наукові публікації багатьох фахівців, зокрема закордонних, таких як: Свейм Р., Пітер Друкер, Ламбен Жан-Жак та інших; російських: В. Палій, В. Ковальов, Н. Русак, М. Михайлова-Станюта, А. Цветкова, В. Колчанова; вітчизняних: В. Ситник, Н. Єр'оміна, Л. Фелулова й багатьох інших.

Разом з тим сучасна українська практика зумовлює необхідність упровадження механізму програмного забезпечення антикризового управління, адаптованого до вітчизняних підприємств.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-практичних аспектів та розроблення необхідних заходів щодо впровадження програмного забезпечення антикризового управління з метою гарантування конкурентоспроможності підприємств.

Основний матеріал і результати. Ефективне управління підприємствами в цілому та ресурсними потоками зокрема вимагає застосування сучасних концепцій управління, швидкого реагування на зміну ситуації, що у свою чергу не можливо без точної своєчасної вичерпної інформації про стан фінансових, виробничих, організаційних та інших ресурсів підприємства. Однією з основних передумов підвищення ефективності процесу управління підприємством у цілому залишається його автоматизація.

Вагома роль у системі антикризового управління підприємством відводиться широкому використанню механізмів інформаційно-комунікаційного менеджменту. Це пов'язано з тим, що успішне застосування цих механізмів на підприємстві дозволяє вчасно передбачити загрозу банкрутства, прискорити темпи його економічного розвитку.

В умовах сьогодення для будь-якого підприємства дуже важливим є управлінський контроль, інструментом реалізації якого виступають інформаційні технології. Результати аналізу напрацьовань удомих вчених дозволяють відзначити, що для ефективної діяльності кожному підприємству необхідно створити єдиний інформаційний простір та забезпечити ефективне управління бізнес-процесами на рівні господарюючого суб'єкта.

Практика сучасного господарювання свідчить, що український ринок програмного забезпечення, незважаючи на присутність досвідчених компаній, які постачають якісні рішення, не гарантує достатнього рівня програмного забезпечення антикризового управління.

Наприклад, для великих торгових компаній, що мають територіально розподілену структуру підрозділів (наразі існує тенденція до укрупнення торгових підприємств і ускладнення їх організаційної та функціональної структур), одним із ключових засобів забезпечення ефективності функціонування є впровадження корпоративної інформаційної системи. Але при цьому актуальним завданням є реальна оцінка потреб компанії в упровадженні таких систем, а також складу і змісту задач, що вирішуються інформаційною системою.

Результати дослідження дозволяють зазначити, що основна проблема корпоративних інформаційних систем полягає в тому, що в них відсутня прийнятна системна модель. Тобто творці й користувачі програмних продуктів працюють з бізнес-процесами, а не зі станом системи. При системному підході ставлення до бізнес-процесу може змінюватися, в тому числі через те, що підприємства включають в аналіз усі фактори, що можуть зробити вплив на стан системи (в тому числі й зовнішні стосовно відношення до цього бізнес-процесу). Ті моделі, які спираються на бізнес-процеси, дозволяють управляти тільки на інтуїтивному рівні. Отже, домінантою в усьому має бути поняття системи. Система саме і дозволяє визначити головний аспект діяльності підприємства в цей момент. Разом з тим поки немає вибору моделей інформаційних систем, тому що зазвичай пропонується вирішення питань вартості та інших подібних завдань, які є параметрами всередині системи.

Грунтовний аналіз практичних аспектів предмета дослідження дозволив визначити, що впровадження програмних компонентів на підприємстві – це досить складний процес, пов'язаний з певними труднощами. Щоб уникнути їх, необхідно вивчити помилки інших компаній. Наприклад, доволі часто автоматизація бухгалтерії відкладається до кращих часів, а керівники закуповують недорогі програмні компоненти для розв'язання локальних завдань. У підсумку проблемна ситуація всередині організації тільки посилюється, деякі важливі дані втрачаються, а час йде на зіставлення інформації. У цьому випадку виходом є створення єдиного інформаційного простору всередині підприємства та повна автоматизація управління компанією.

У процесі автоматизації, особливо на початковому етапі, виникає ряд проблем, зокрема керівник підприємства повинен усвідомлювати різницю між інтегрованою системою управління (ІСУП) та корпоративною інформаційною системою (КІС). По суті, ІСУП стає фундаментом КІС. ІСУП не враховує індивідуальні особливості компанії, а КІС – це рішення,

розроблене для конкретної компанії [1]. Крім того, однією з головних проблем при впровадженні змін стає несприйняття з боку працівників організації, що значно гальмує інноваційний процес. Щоб подолати протидію, необхідно переконати керівників відділів і співробітників у необхідності й невідворотності змін та впровадити необхідні мотиваційні заходи.

Аналіз результатів впровадження інформаційних систем на підприємствах свідчить, що ще однією проблемою є недостатня кваліфікація працівників, які повинні використовувати програмне забезпечення. Як вихід може бути запропоновано організувати навчання за модулями ІСУП. Не менш важливо відпрацювати взаємодію модулів системи. Щоб конвертувати дані в нову систему, фахівці рекомендують створити робочу групу зі співробітників компанії і представників розробника програмного забезпечення. Відбирати до матричної організаційної структури потрібно тих працівників, які раніше працювали з інформацією та добре знайомі з документообігом та структурою документів підприємства.

Дослідження практики чинних процесів управління більшості українських підприємств свідчить про великий розрив між заходами щодо впровадження ефективного менеджменту і впровадження інформаційних технологій. Великі компанії закупають дороге іноземне програмне забезпечення, не маючи навіть попередньої концепції оптимізації процесу корпоративного управління: автоматизувати доводиться хаос. Інформаційні системи доволі часто проєктуються в умовах, коли відсутня навіть затверджена організаційно-функціональна структура. Керівники часто припускають, що закупівля фірмового програмного середовища автоматично налагодить управління. У результаті вдосконалення менеджменту стає долею кого завгодно – інформаційних технологів, бухгалтерів, кадровиків – тільки не вищого керівництва компанії.

Успіхи в діяльності підприємства слід розглядати як взаємодію цілої низки факторів, вагоме місце серед яких займає автоматизація управління. Саме тому мета діяльності суб'єкта управління повинна полягати в аналізі концепцій і процедур, за допомогою котрих підприємство реалізує стратегію своєї діяльності. В основі всіх стратегій розвитку повинні бути диверсифікації та інновації (нововведення) [5, с. 494].

Зміни в економіці України, пов'язані з реформуванням ринкових відносин, вимагають від керівників організацій нових способів і підходів до технологій управління, у тому числі у сфері інформаційно-комунікаційного менеджменту.

Висновки. Як визнають деякі вчені, в основі успішного менеджменту знаходиться стратегія, яка полягає у визначенні позиції підприємства [3, с. 33]. Становище вітчизняних підприємств хоча і складне, але не катастрофічне, воно зумовлює необхідність проведення антикризових заходів, інструментом застосування яких є наявність якісних інформаційних технологій. Перспективи впровадження якісного програмного забезпечення антикризового управління на підприємствах в Україні наявні, але реалізація цих перспектив вимагає певного часу та постійних конструктивних всесторонньо обґрунтованих управлінських рішень.

У процесі впровадження програмного забезпечення антикризового управління на підприємствах виникає безліч питань, тому актуальними є методологічні та методичні напрацювання практичного характеру із цього напрямку, зокрема застосування сучасних методів їх розроблення та апробації на підприємствах, що є метою подальших наукових досліджень авторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / [за ред. Л.І. Фелулової]. – К.: Основа, – 2005, - 552 с.
2. Куперштейн, В. И. Современные информационные технологии в делопроизводстве и управлении / В. И.Куперштейн. – СПб.: БХВ – Санкт-Петербург, 1999. – 256 с.
3. Свэйм, Р. Стратегии управления бизнесом Питера Друкера / Р. Свэйм; Пер. с англ. под ред. А. Н. Цветкова. – СПб.: Питер, 2011. – 416 с.
4. Соколова, Г. Н. Информационные технологии экономического анализа / Г. Н. Соколова. М.: ЛТД, 2002. – 560 с.
5. Ламбен, Ж.-Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок / Ж.Ж. Ламбен; Перев. с англ. под ред. В. Б. Колчанова. – Пб.: Питер, 2008. – 800 с.

УДК 658:338.124.4

Маркіна Ірина Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. **Синякова Оксана Сергіївна**, доцент кафедри соціальної психології та управління Південнослов'янського навчально-наукового інституту Національного університету ім. В.О. Сухомлинського. **Методичні та практичні аспекти програмного забезпечення антикризового управління на підприємствах.** Розглянуто питання сучасного стану програмного забезпечення антикризового управління на вітчизняних підприємствах в умовах жорсткого конкурентного середовища. Визначено, що однією з основних можливостей підвищення ефективності управління підприємством у цілому залишається впровадження інформаційних систем, що дозволять оптимізувати процеси прийняття та реалізації управлінських рішень.

Ключові слова: антикризове управління, програмне забезпечення, управлінські рішення, інформаційні технології, інформаційні системи.

УДК 658:338.124.4

Маркіна Ірина Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувача кафедрою менеджменту і адміністрування Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. **Синякова Оксана Сергіївна**, доцент кафедри соціальної психології і управління Южнославянського учебно-наукового інституту національного університету ім. В.А. Сухомлинського. **Методические и практические аспекты программного обеспечения антикризисного управления на предприятиях.** Рассмотрены вопросы современного состояния программного обеспечения антикризисного управления на отечественных предприятиях в условиях жесткой конкурентной среды. Определено, что одной из основных возможностей повышения эффективности управления предприятием в целом остается внедрение информационных систем, которые позволят оптимизировать процессы принятия и реализации управленческих решений.

Ключевые слова: антикризисное управление, программное обеспечение, управленческие решения, информационные технологии, информационные системы.

UDC 658:338.124.4

Markina I., Professor, PhD, Head of the Department of Management and Administration Poltava national technical university of the name of Yuriy Kondratyuk. **Sinyakova O.**, assistant professor of social psychology and management of South-research institute of the National university. **Methodological and practical aspects of crisis management software for enterprises.** The article reviews the current state of software crisis management of domestic enterprises in the face of fierce competition. Determined that one of the major opportunities to improve the efficiency of enterprise management is combined implementation of information systems that will streamline decision-making and implementation.

Keywords: crisis management, software management solutions, information technology, information systems.